



Briselē, 2016. gada 18. februārī
(OR. en)

6154/16

SOC 69
EMPL 44
ECOFIN 108
EDUC 31
JEUN 17

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	leguldījumi jaunatnes nodarbinātībā – garantijas jauniešiem īstenošana - <i>EMCO</i> galveno vēstījumu par turpmāko virzību apstiprināšana

Pielikumā pievienoti Nodarbinātības komitejas galvenie vēstījumi par garantijas jauniešiem turpmāko virzību laikposmā pēc 2016. gada, kuri jāapstiprina *EPSCO* padomes 2016. gada 7. marta sanāksmē.

Pielikumus šiem galvenajiem vēstījumiem var atrast dokumentos 6194/16 ADD 1, ADD 2 un ADD 3.

Galvenie vēstījumi par garantijas jauniešiem turpmāko virzību laikposmā pēc 2016. gada, kuros iekļauts *EMCO* ziņojums par pašreizējo stāvokli garantijas jauniešiem īstenošanā

Jau 2005. gadā, kad Padome pieņēma dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes, tā vienojās gados jauniem bezdarbniekiem piedāvāt iespējas jaunam sākumam sešu mēnešu laikā. Šis termiņš 2008. gadā tika saīsināts līdz četriem mēnešiem attiecībā uz jauniešiem, kuri beiguši skolu. Eiropas Komisija 2010. gada septembrī paziņojumā "Jaunatne kustībā" mudināja dalībvalstis ieviest garantiju jauniešiem.

2011. un 2012. gadā jo īpaši Eiropadome, Eiropas Parlaments un Eiropas Jaunatnes forums atkārtoti aicināja jauniešiem nodrošināt garantijā jauniešiem iekļautos piedāvājumus. Tāpēc Komisija savā 2012. gada decembra jauniešu nodarbinātības tiesību aktu kopumā nāca klajā ar priekšlikumu Padomes ieteikumam par garantijas jauniešiem izveidi, to papildinot ar iniciatīvām par stažēšanās kvalitātes sistēmu, Eiropas Mācekļu aliansi un jauniešu darbaspēka mobilitāti.

Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi Padome pieņēma 2013. gada aprīlī. Tā aicina dalībvalstis nodrošināt, lai visi jaunieši vecumā līdz 25 gadiem četru mēnešu laikā pēc formālās izglītības pabeigšanas vai kļūšanas par bezdarbniekiem saņemtu kvalitatīvu darba, turpmākas izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu.

2013. gada beigās / 2014. gada sākumā visas dalībvalstis iesniedza garantijas jauniešiem īstenošanas plānus (GJĪP). Tika izveidots garantijas jauniešiem valstu koordinators tīkls, un konkrētu īstenošanu dalībvalstis uzsāka vēlākais 2014. gadā.

EMCO ir uzdots uzraudzīt Ieteikuma par garantiju jauniešiem īstenošanu, šim mērķim izmantojot daudzpusēju pārraudzību. Kopš 2013. gada tā ir izstrādājusi trīs gada pārskatus. Dīvos no šiem trim pārskatiem tika aplūkotas visas dalībvalstis, savukārt trešajā uzmanība bija pievērsta galvenokārt tām dalībvalstīm, kuras bija saņēmušas konkrētām valstīm adresētus ieteikumus saistībā ar garantiju jauniešiem.

Turklāt *EMCO* rādītāju izstrādes grupa ar Komisijas atbalstu sagatavoja rādītāju sistēmu garantijas jauniešiem uzraudzībai ¹. Sistēma tika testēta, izmantojot datu izmēģinājuma vākšanu, ko veica no 2014. gada oktobra līdz novembrim. Pēc dažiem labojumiem, kas tika izdarīti, pamatojoties uz šo pieredzi, *EMCO* 2015. gada maijā apstiprināja rādītāju sistēmas garantijas jauniešiem uzraudzībai un tai pievienotās metodoloģiskās rokasgrāmatas galīgo redakciju. Abi dokumenti tiks arī turpmāk uzlaboti, ja tas būs vajadzīgs. Sistēmā iekļauti rādītāji saistībā ar trim līmeņiem: apkopoto, tiešo un turpmāko uzraudzību. Pirmo regulāro datu vākšanu par 2014. pārskata gadu Komisija uzsāka 2015. gada jūnija beigās. Šīs datu vākšanas pirmie rezultāti kļuva pieejami 2015. gada beigās. Rādītāju sistēmā iekļautie garantijas jauniešiem uzraudzības rādītāji līdz ar jauna moduļa izveidi ir iekļauti arī kopīgā novērtējuma sistēmā (*JAF*).

Pamatojoties uz *EMCO* līdz šim paveikto darbu, apstiprināšanai *EPSCO* padomē tiek ierosināti šādi galvenie vēstījumi par garantijas jauniešiem turpmāko virzību.

- *EMCO* pārskati liecina par stingru apņēmību īstenot garantiju dalībvalstu vārdā un apliecina, ka jau īstenotie pasākumi ir devuši pozitīvus rezultātus. Taču ar garantiju jauniešiem tomēr nevar aizstāt makroekonomisko instrumentu un citu politikas virzienu izmantošanu jauniešu nodarbinātības sekmēšanai.
- Izvērtējot kā garantijas jauniešiem īstenošanu, tā arī tās ietekmi, vienmēr ir svarīgi paturēt prātā dažādos budžeta un makroekonomiskos nosacījumus dalībvalstīs.
- Lai gūtu labumu no līdz šim paveiktā darba, ļoti svarīga ir pastāvīga politiska apņemšanās īstenot garantiju jauniešiem kā ilgtermiņa, strukturālo reformu pasākumu. Turklāt vairākās dalībvalstīs pastāv acīmredzama nepieciešamība pēc pastiprinātas iekšējas koordinācijas un iekšējas savstarpējās mācīšanās, lai tādējādi nodrošinātu labākās prakses izplatību visā valstī.

¹ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14725&langId=en>

- Garantija jauniešiem daudzos gadījumos ir darbojusies arī kā spēcīgs politiskais virzītājspēks. Tomēr joprojām ir jārisina vairākas problēmas, un tāpēc būtu jāuzsver, ka ir vajadzīgi nepārtraukti uzlabojumi. Turklāt vēl nav pilnībā izmantots viss potenciāls, kāds piemīt labākās prakses apmaiņai starp ES dalībvalstīm un ārpus Savienības.
- Tā kā daudzos gadījumos bija vajadzīgas būtiskas reformas un plašas partnerības pieeja, garantijas jauniešiem pasākumu līdzšinējai īstenošanai ir bijis vajadzīgs laiks, un tāpēc pilnīgs novērtējums vēl nav iespējams. Turklāt dažos gadījumos garantijas pakāpeniska ieviešana nozīmē to, ka pilna apjoma īstenošana ir pabeigta nesen vai pat vēl joprojām nav panākta. Trīs gadus pēc Padomes ieteikuma pieņemšanas būtu jāpaātrina iniciatīvu paplašināšana, lai nodrošinātu, ka tās pilnībā aptver dalībvalstis.
- Mūsu pārskati ir apliecinājuši, ka saskaņā ar garantijas jauniešiem shēmām sniegtie piedāvājumi atšķiras kvalitātes un ilgtspējas ziņā. Būtu jāpieliek lielākas pūles, lai nodrošinātu, ka ar garantiju jauniešiem tiek panākta strukturāli uzlabota darba tirgus integrācija.
- Garantija jauniešiem ir veicinājusi spēcīgu partnerību izveidi, kuras var kalpot par pamatu turpmākam darbam. To var panākt, pastiprinot saites ar izglītības sistēmu un darba devējus vairāk iesaistot garantijas jauniešiem īstenošanā.
- Katrā ziņā ir nepārprotami vajadzīga daudzpusīgāka pieeja dažādām jauniešu grupām, tostarp ir jāsniedz individuāli pielāgoti pakalpojumi. Atkārtoti apstiprinot garantijas jauniešiem atbilstīgumu, vienlaikus būtu pamatoti nodrošināt pieeju, kas koncentrēta uz dažām grupām. *EMCO* vēlētos īpaši uzsvērt vajadzību stiprināt saziņu ar tiem jauniešiem, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu un kuri nav reģistrēti valsts nodarbinātības dienestos, un ar tiem, kuri saskaras ar daudzējādiem šķēršļiem.
- Garantijas jauniešiem uzraudzībai ir jābūt balstītai uz ticamiem datiem. Kopumā pirmā oficiālā datu vākšana garantijas jauniešiem uzraudzībai ir bijusi veiksmīga tādā ziņā, ka visas valstis ir sniegušas datus un ka savāktie dati atvieglo galveno rādītāju aprēķināšanu par lielāko daļu valstu, un tas ir labs sākumpunkts pastāvīgai progresu uzraudzībai. Tomēr vajadzīgo uzlabojumu panākšanai ir vajadzīgi papildu centieni, lai nodrošinātu labāku saskaņotību ar rādītāju sistēmu.

- Rezultāti ir noderīgs pamats garantijas jauniešiem īstenošanas uzraudzībai atsevišķās dalībvalstīs, kā mērķis ir nodrošināt jaunatnes garantiju shēmu pastāvīgu uzlabošanu. Tomēr rezultāti nebūtu jāizmanto, lai savstarpēji salīdzinātu dalībvalstis, jo pašlaik datu par dažādām valstīm salīdzināmība ir ierobežota. Turklāt vairākos gadījumos ir vajadzīgi aktīvāki centieni, lai varētu pārvarēt pašreizējos tehniskos, juridiskos vai citus šķēršļus nolūkā ieviest nepieciešamos pielāgojumus valstu uzraudzības sistēmās. Nozīmīgs uzlabojums būtu turpmāku datu pilnīga kopuma nodrošināšana, tādējādi iegūstot skaidrāku priekšstatu par ilgtspējīgu rezultātu panākšanu attiecībā uz jauniešiem.
- Ir jānodrošina un arī jāturpina attīstīt garantijas jauniešiem īstenošanai sniegtais atbalsts. Ir pierādījies, ka *EMCO* īstenotais pārskatīšanas process ir ļoti noderīgs, taču to varētu vēl vairāk uzlabot, lai nodrošinātu, ka visaptverošs pārskats par garantijas jauniešiem īstenošanu joprojām varētu tikt veikts bez pārlieka sloga dalībvalstīm. Garantijas jauniešiem uzraudzībai katrā ziņā vajadzētu būt saskaņotai ar darbu saistībā ar Eiropas pusgadu, kur vien tas ir iespējams, taču to nedrīkst attiecināt tikai uz tiem aspektiem, kas attiecas uz Eiropas pusgadu. Lai papildinātu ikgadējo pārskatīšanu, būtu arī padziļināti jāapsver garantijas jauniešiem izvērtējums ilgākā termiņā.
- Ar garantiju jauniešiem līdz šim gūtā pieredze ir apliecinājusi, ka tās panākumi ir ļoti lielā mērā atkarīgi no esošajām iestādēm dalībvalstīs un – vislielākajā mērā – no valsts nodarbinātības dienestu spējām un/vai efektivitātes. Lai gan daudzas dalībvalstis ir ieguldījušas spēju veidošanā, dažās dalībvalstīs spējas joprojām ir nepietiekamas. Šīs problēmas risināšana ir skaidrs priekšnoteikums garantijas jauniešiem turpmākai stiprināšanai.
- Ņemot vērā minēto, ir nepieciešami pastāvīgi ieguldījumi garantijā jauniešiem, izmantojot kā valstu, tā arī ES resursus. Šajā sakarā *EMCO* aicina debatēt par Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas nākotni.
